

17 (5) 3 0 6 0 6 4 0 6

1857

ԲՈՂԼԵՆԴԻԱՅԻՄԲԵՒՆՆԵՐ

Ճանաչողք գտնում կամ կաքանդակում իմանալու հասցրելու ներքուր
ԱՌԱՅ՝ Դամնից կորսումը ցանկացող աղափար:

ԱՌԱՅԻՐԱ

ՔՒԼԵՆԵԱՆ, 17 ՅՈՒՆԻՈՒԼԵՐԻՆՅԱՆ

— Ըմբոյս ճիւղն Վերոնայի մէջ 10 տարիէ վեր
խափանուած էւ Դոգբոնայէ քնէ կնոթիք լրուած
հանդէսը մեծափառ կոչուի եւ կոչուր հաշմանիւր
կոչուի իւրաքանչեւ մեծ փառաւորութիւնամբ կատարուե-
ցաւ։ Աս արտաքց կարգի հանդէս կամ խա-
փորը հետեւեալ կարգաւ եղաւ. առինէն յառաջ
դպմանագործներու (ժաֆաշն) զխմկաւոր գունկ
մը կ'երթար, որոնց ետեւը հաջադրմաներու, ըտ-
ղայադմաներու եւ նպարաւանաներու ձիաւոր
բազմութիւնը կար։ Ասոնցմէ ետքն երաւշտաղաչաս
մը կու գար։ Թաւմաղց սա Վիպց հանդիսին գը-

ստացւոյ դէմ գործելու համար է, այլ Աւստրիայի երկու հակառակող կողման ընելու վերջին առաջարկաձեւանիլ զօրութիւն եւ արգելաւորութիւն մը տալու համար: Արաբի որ Աւստրիայի միտելու հիմայ բռնած ընթացքէն եւ լրագրաց դրած յովաւաններէն կ'երևայ, Ալեքնայի գահինձը թեւովեո եւ Բրուսելացի աս ինգրոյն մէջ ունեցած իրաւունքը կը ձառննայ, բայց ամենեւին հաւան է՛ որ տա տէրութիւնն աւանձին, առանց միւս

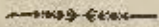
ԳԱԴԴԻԱ

— Սեփական կայսրը Լա Ռեֆելէ նախն 12
ասորական նաւատորմին մեծ ղազէէ արդէանց շքաւ-
գրում մը տուաւ, որովհետեւ ապրիլի տղան՝ Ռեֆելէ
ուրիշ նաւու մը հետ զարմուկելով՝ մէջէ նաւաւ-
տորմները ցամաք կըլլէին ետեւ, մինակ նաւուն մէջ
մնաց հիւանդ նուախարի մ'օգնութիւն ընելու
համար, եւ ասանձին կրկու օր նաւը ծովուն ա-
լիքներուն դէմ կառաւարելով՝ նաւահանգիստ
հասցուց։

քիչ ժամանակում մէջ պիտ'որ լուսաւորի: Մարշէ
անունով Գաղղիայի մը տէրութիւնէ 75 տարուան
համար արտօնութիւն տուաւ Զմիւռնիա ալ խառն
լուսաւորելու:

— () ամանեան տէրութեան ասիական մասին
սահմաններուն կարգադրութիւնն՝ որն որ քարիզի
դեպքումստեղծվին որոշման համեմատ մինչեւ հի-
մայ կատարուած պիտ'որ ըլլար, Հայաստանի
սաստիկ ձեռնին եւ ուրիշ արգելքներու պատ-
ճառաւ չի կրցան գործադրուիլ, ուստի մասնաւոր
գործնան առ գործքն ալ պիտ'որ լինենայ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆՔ

ԲԱՐՈՅԵՆԵՆ ԳԼԿՂ

ՌԵՆՈՍ ԳԵՏԻՆ ՈՂՈՂԵԼԸ

Է.

Յոսելը նորիւն կը գրաւարձանայ:

Լըրը որ Օլանդ պատանին 14 տարեկան էր
նէ, խանութին մէջ մեծ ու երեւելի ծաւայու-
թիւններ կ'ընէր: Իր գեղեցիկ գրովը փառաւա-
կանական նամակներ կը դնէր, այնպէս որ իր եր-
կրորդ հայրը անոնց միտակ կը տարագրէր, նոյն-
պէս Գր. Օլանդին բերնով ըրած յանձնարարու-
թիւնները ճշգրիտ կը հոգար:

Սր. Օլանդ իրիկուն մը զինքը դէպ ի Ռենոս
գետ խաւրից որ երկնայ նաւերուն փաստաւան
մէջ քանի մը բուն տեղիկանայ: Իրիկունը շատ
գեղեցիկ էր, եւ Գանիէլ շատ ուրախացած էր
որ քաղաքին մէջ մեծ մասը պիտ'որ կարող ըլլայ
մօտ գալ: Օրը շատ տաք ըլլալուն՝ բարակ ա-
մառուան գրեւատ մը հագաւ, գլուխն ալ թեթեւ
զլետով մը դրաւ, ու ձեռքը ոտի գլխով քաւա-
ղան առնելով դանէն գոլրս ելաւ: Զուռն ալ
իրեն ընկերացաւ:

Լըրը որ Գանիէլ մարտաւան մէջ Գ. ծքը յին-
չուցած էր, աւաւա որ վերէն նաւ մը եկեր է
եւ երկրորդ այն ալ Հոյանաւ կ'ուզէ երթալ:
Պէտք ճամբորդները մեկիկ մեկիկ գոլրս կ'ելլէին
ու ինչ մը տղաք ժողովուած, մեկը կ'ուզէր անոնց
ճամբայ յայտնել, մեկը մէկ ուրիշի մը քեզ
ձեռքէն կ'առնուր տանելու համար, մէկ ուրիշ
մը կը հարցնէր թե՛ մը պոնգոնը կ'ուզէ դիշե-
րը անցնել: Ս'ընդարեւ ճամբորդներուն մէջ մէկ
մարդ մ'ալ կար՝ որն որ ծանր բաց արքաւս մե-
կը կ'երեւար: Երբ որ տղուն մեկը տար ու հար-
ցուց թե՛ մը պոնգոնը պիտ'որ օթեւանի, պա-
տասխան տաւ թե՛. եւ նաւուն վրան պիտ'որ
անցնեն գիշերը, պոնգոնը ինծի շատ սուղ կը
նստի, իմ իրիկունն ուտելիքս կ'որո մը սեւ հաց
է, զորն որ քսակիս մէջ կը կրիմ: Եւ խմելը
ալ ուհաւասիկ գետը ինծի առատութեամբ կը
մատակարարէ:

Գանիէլ գիտցաւ առ աղքատ մարդուն վրայ,
որն որ շատ աղէկ մարդ մը կ'երեւար, եւ անոր
մօտենալով ըսաւ, Ի՛նչ որ չէք ներանար նէ,
կ'ուզէի ձեզի քիչ մը գինիի ստակ սուլ, զինիս
ճամբորդի մը համար ըլնէն շատ աւելի աղէկ է,
մանաւանդ գետի ըլնէն: Սիրիկ Գարոնս, ըսաւ
մարդը, եւ սոցոյգ է որ սոցոյգութենէ ապրելու
չեմ՝ վարժած, բայց սոցոյգութեան գուն խիստ բա-
րեկամարար նոյնը ինծի կ'ընծայես, անոր համար
չեմ՝ կրնար չէ՛ բոլոր շառնուլ: Բոլոր կենացս մէջ
առջի անգամն է որ սոցոյգութիւն կ'ընդունիմ,
Բառուած որչին զքեզ առ պարգեւիդ համար:

Գանիէլին՝ ստարականի մօտիկցած տունն,
շունը գէպ ի գետ վարած էր ծառան անցնե-
լու համար, երբոր զարձաւ նէ՛ յանկարծ մար-
դուն վրայ ցատկեց եւ որչափ զօրութիւն ունէր
նէ սիրտ հաշիւ եւ, այնպէս շտիկ դուրս ու-
րախութիւն կը յուլցնէր որ կանա թե՛ խնւ-
թեցած է: Մարդն ալ բոլորովին ինք իրմէ կ'ըն-
կաւ: Գոռալ, Վալտի, զմն եւ, այնչափ տարիէ

ետեւ զարձեւալ զքեզ պիտի գտնեմ Լըր: Բն-
պէս հոս եկար:

Ընդէր կ'երեւայ թե՛ զքեզ շատ աղէկ կը
ճանչնայ, ըսաւ Գանիէլ: Գուցէ ատենսք ձերը
կ'ընծայ ըլլայ:

Լըր իմն էր, կրկնեց մարդը, եւ այնպէս կը
կարծէի որ իմ հաւատարիմ շունն տասուրեք
տարի յառաջ ընդին մէջ խղճուած ըլլայ, երբ
որ Ռենոս գետը սղողեց ու բոլոր տունն առա-
տարաւ: Ամենեւին չէի կարծէր որ մէջ մ'ալ կա-
րող պիտ'որ ըլլամ զինքը տեսնել: Բայց ո՛չ, ը-
սաւ, մարդը՝ առնելով սրբելով, նոյն ատեն ու-
րիշ մէկ մեծ կորուստ մ'ալ ըրի, որն որ եւ
պիտ'որ չըսանայ:

Գանիէլ հարցուց թե՛ Բնէ Է առ աննորոգելի
կորուստը: Ընդէր մարդն սկսաւ մանրաման
պատմել թե՛ ինչպէս Ռենոս գետին ողողելու ա-
տեն՝ յանկարծ գիշերը քնոյն մէջ զարհուրած,
ինք եւ իր կինը ամեն ջանք ի գործ դրին իրենց
տղաքը խղճուելու փառնդէն աղաւտելու, եւ թե՛
ինչպէս իր պարիկ տղան նոյն չփոխութեան ու
միջան մէջ որոցին մէջ մնաց եւ վերջէն մարքը-
նին եկաւ, որ հետեւին չէ. եւ թե՛ ինչպէս նոյն
տան վախաւնեւորուն տակ ջրերուն ալեաց մէջ
վախուեցաւ. եւ ամենեւին ո՛ր զինքը չուտաւ եւ
ոչ ալ տեղիկութիւնն մ'առնեցաւ վրան:

Լըր խեղճ պատմութենէն Գանիէլին սիրտը
շարժելով, առնելով լեցուեցաւ, չէր գիտեր որ
ինքն է առ տղան, որուն վրայ կա լար: Եւ սկսաւ
զինքը մոխրաւոր ըսելով, որ ամեն բան պէտք է
Լատուոյ ձեռքէն ընդունել, որն որ ամենոյն ինչ
ի վախճանի ի բարին կը դարձնէ: Ասկից ետքը
շատ քաղաքավարութեամբ ու բարեկամարար
հրաժեշտ ուղեց, որովհետեւ ժամանակը ուշա-
ցած էր:

Գանիէլ մը քայլ հեռանալէն ետքը սկսաւ շու-
նը կանչել: Բայց շունը իր վերտին գտած տեղը
չէր ուզեր թողոյ: Բայց բանն ան է որ Գանիէ-
լն ալ չէր ուզեր բաժնուիլ: Ընդէր համար մէջ
մը Գանիէլին վրայ կը ցատկէր եւ, ծախուելով վրայ
կը կենար, իրեն. թե՛ կ'ուզէր զինքը կեցնել որ
չերթայ, մէջ մ'ալ դարձեալ ետ կը դառնար
յառաջուան տիրոջ վրայ կը ցատկէր: Եւ երբոր
վերջապէս Գանիէլ հեռացաւ նէ, ան ասին շունը
կրկնեցին մեղտեղը կեցաւ, եւ ինչպէս թե՛ մէջ
մը մեկուն մէջ մը մեկուն կը նայէր, իբրեւ թե՛
կ'աղաչէր որ իրարմէ չբաժնուին: Եւ երբ որ Գա-
նիէլ դարձեալ ճամբայ ելաւ եւ շունը կը կան-
չէր, զարձեւալ սկսաւ անհոնդատութեամբ աղիւն
անդին ցատկարար, եւ ամենեւին չէր ուզեր մար-
դը թողուլ: Բայց կէս ժամ անց եւ սկսաւ
միմնաւ: Աւերակա Գանիէլ մարդուն գարձաւ
ըսաւ: Ընչ ընելիքս չեմ գիտեր. եւ շատ սիրով
կ'ուզէի շունը քեզի թողուլ, բայց իմն չէ, հօրս
է: Ինչ որ կ'ուզես մեկտեղ եկու, եւ անիկա
վաղ որոշէ շունը որուն պիտ'որ ըլլայ:

Լըրպէս երկուքն ալ սկսան քալել, եւ շունը
շարունակ հաքելով ու ցատկարարով ուրախու-
թիւնը կը յայտնէր:

Կը շարունակուի:

ԲԱՐՈՅԵՆԵՆ

Գանիէլը շարունակ տարբերութիւն մը:

Իշխաններն ասանկ խել մը ատեն որսորդութիւն
կ'ընէին՝ առանց գայլու մը հանդիպելու, ինչու
որ ասի որսորդն ողորդակէն վախցած իրենց խա-
ռօնները քաշուած էին եւ իշխաններն առանց
շանց օգնութեան չէին կրնար զինքն իրենց ա-
պաստանարաններէն դուրս հանել տալ: Աւերակ-
պէս իշխաններն որոշեցին որ ցրուին եւ առան-
ձին որսան՝ յառաջով որ գետ մեկուն մը առ դա-
ղանք կը հանդիպի:

Լըրպէս վաղաւորը ասանկին ձիով անասին
ներսերը մանելով կը մոլորէ. որսապ սեղ շատ
անգամ փող զարնէին ետեւ երբոր կը անունէ
որ պատասխան տուող չ'ըլլար, ինքզինք իր հա-

ւատարիմ ձիուն կը յանձնէ, որն որ զանազան
շրջաններ ընելէն ետեւ զինքն ընդարձակ դաշտ
մը կը հանէ, ու որ որ ցորենեղէնները գետ բոլոր-
ութիւն կտրուած չէին: Հոս՝ ուր տեղ ըլլալու ի-
մանալու համար առնելովը աղիւն անիկա դար-
ցնելու ատեն՝ սուր ձայնով աղաղակ մը կը լսէ,
անիկապէս ձիուն կուշար մտրակ զարնելով ձայն
ելած տեղը կ'արշաւէ: Հոս փոքր ընդ հասակի
մը քով աղիւն մը իր պղծիկ եղբորը հետ կը
խալար. հասակին մեկալ եղբոր մայրուս եւ ան-
մատուկ տեղ մ'ըլլալով՝ ահապէս մեծութեամբ
գայլ մը որը դրած էր, եւ աղաղակ տեսածին պէս
ահալելով ունալով իր օրախաւթիւնը կը ցուցը-
նէր. պատրաստական որս մը գտնելուն համար
զինն մալերը վեր ցրուած էին եւ, կրտոր առ-
տիկ բանալով սուր եւ երկոյն ահաւաները կը
տեսնուէին. նեղ ջրահասակէն ցախիկը պա-
տրաստութիւն տեսած ատեն՝ մէջ մ'ալ անիկէն
յանկարծուտ անմիջապէս աղց քովէն սուլե-
լով նեւ մը սլացաւ ու գոլորուն կուրծքէն թա-
վանցանց անցաւ: Աս անիկէն նետը նետողը Է-
կար թագաւորն էր, որն որ տղոց աղաղակը լսե-
լով ժամանակին հասաւ: Զգաք սորստական իրենց
աղաւթին ոտքն ինկան ու շնորհակալ եղան:

Լըրը վրայ Լըրպէս ինչպէս որս կ'ընէին ասանկ
արհաւիրք մը աղաւտելու. համար Ռէրս գաւա-
ռին համար որոշեց որ տարուէ տարի տուրքի տեղ
300 գայլի դուրս յարգուին տան, առ գործու-
նեայ միջոցաւ. քիչ ժամանակում մէջ Անգլիայի
մէջ այնչափ գայլերը քիչցան որ ինչպէս որ Մէ-
լոմիլըն կը պատմէ՝ շորորդ տարին հարկ է դա-
նար հարկը գաղթեցնեն: Ռէրսը Գիլ Թէլֆին
թոմաս Գէրքէթին ստուարտիկը Լոնտոնի ստո-
րալուծութիւն բրած ատեն ըսաւ. գայլի յիշատա-
կութիւն չ'ընէր. չիւստային զինքը (Լոնտոնի)
ցորենի արտեր, արտատեղիներ ու գեղեցիկ մար-
գաղխաններ կան, կ'ըսէ, զորոնք խաղաղ դե-
տիկներ ու վախներ կ'որոգանեն: Եւսկից ան-
գին ահապէս տարածութեամբ անտառներ կը
տարածուին, որոնց մէջ անբաւ անտառները եղ-
ջերուններ, այծեամներ, կինձեր եւ վայրենի ցու-
լիւ կը բնակին: Բայց ժամանակ անցնելով նա-
րէն այնչափ շատցան գայլերն՝ որ կատակարա-
թիւն մտադրութիւնը նորէն զրգուեցաւ, եւ
Եղաւարդ Է. մասնաւոր պաշտօնեայ մը դրաւ՝
որպէս զի գայլերուն որսորդութիւնը կարգի գնէ.
անիկց ետքն ալ գայլու ձայն չ'ուրեցան: Իսկ
Սկոթլանդի մէջ, կ'ըսէ Լոյլմիլըն որ 1577ին գետ
գայլերը հօտերուն մեծամեծ վնասներ կ'ընէին:
Իրանտայի մէջ գայլերը գետ անցեալ գոլրու մէջ
բաւարովին փրփուցան:

Հարուստներն՝ որոնք զրոսանքն իրենց պիտաւոր
գործքերէն մէկն ըրած են, որսորդութեան եւ
տեւէն խնայով եւ գայլեր եւ ուրիշ վնասա-
կար անասուններ որսալով գեղացոյց շատ մեծ
օգուտներ կ'ընեն: Գայլու հետքը գտնելու հա-
մար բնակիչ ուրիշ շներ կը գործածուին, որոնք
դաղանին հետքը գտնանուն պէս՝ պէտք է զինքն
գործէր ու յորդորէր, որովհետեւ շները բնա-
կանապէս անոնց վրայ մեծ ընդդիմութիւն ունին:
Ընդ գայլին որչին կ'ըլլէ՝ որսորդներն իրենց
շանց խուճար երեք կամ չորս բաժին կ'ընեն. առ-
ջի բաժինը ինչ կու տան որ վրան յարձակի,
եւ երբոր կը տեսնեն որ գայլը կը դրանայ, եր-
կրորդ բաժինը կը թաղուն, որոնք միացեալ դա-
րութեամբ գայլուն չորս կողմէ կ'առնան, իսկ
երրորդ կամ չորրորդ բաժինները՝ որոնք արագ-
ընթաց շներն կը բաղանան, քովիւնին կը պա-
հեն որ գետուածով մը գայլը փախչելով պրծե-
լու ըլլայ ետեւէն հալածեն: Որսորդին մէկը ձի
հեծած շներուն կը հրամայէ, կարգի կը դնէ եւ
պիտակաւ խօսքերով ու խոստանքներով կը քա-
շայրէր զինքն որ արիւթեամբ կուրին: Շներն
որ ի սկզբան վէճիւրտութիւն մը կը ցուցնեն,
ետքէն անանկ կը կատարին որ գայլուն վրայ յոր-
ձակելով տղաւորի պէս վրան կը կոչեն ու թող
չեն տար որ տեղէն շարժի, ասանկ որ ըլլայ՝ որ-

սորցին մէկը սուրին ձեռքը առած գայլուն կուշի
ար կը խփէ ու գործարար խաւարէր գետինը կը
պատկեցնէ: Զննելն ինչպէս որ վերն լսինք՝ բնա-
բարձանք մը լին ցուցնէր գայլը պատուելու կամ
անոր միտն ուտելու եւ պնակն կը դարձնէ որ
համեմեմբով ալ եփուելու ըլլայ՝ բերանին չեն
զննել: Գայլը շնորով հարմարէր շատ գետնային
է, ինչու որ ստիկայ երկայն շունը ունենալուն
եւ հոգին զէմ վարել կարող ըլլալուն համար
սրտի շնոր չեն կրնար համարել, իսկ որտե՛ր
բախտներ խեղճեալ եւ գայլին աւելի արագ են
եւ իրեն կը համարեն, բայց տեղոր ըլլալուն համար
փնտս մը չեն կրնար հասցնել:

Գիւղերու մէջ գայլը բռնելու դանդաղ կեր-
պեր կան: Գիւղացիք խառնիխառն իրենց տան
շններն առած ան տեղը կը ժողովն ուր որ կը
կարծեն լին գայլ մը պահուած կեցած է ու
չորս հողմը առած կը ստիկային գայլը որ պահուե-
առած տեղին գուրու էլլէ, որն որ կ'զանքն պէտ-
շններով փնտս կը յարձակին ու կը սպաննեն: Զատ
անգամ որոգայթ կը բարեն, մէջը տեսակ տեսակ
հրապարակէ կերեր զննելով: Խառով ծածկաւ
փոսեր կը պատրաստեն, աղբին տեղին խառնու-
առած մսի կտորներ կը գնեն եւ լիւր տեսակ
համարներ կը մտածեն՝ որ աս գայլունը ցնցու-
ի վերայ ոչոր ամենայնի աս ամեն բաները բաւա-
կան չեն բար գնեք բնական ընելու, մտնաւանդ
պնակի տեղեր՝ ուր որ ընդարձակ անտառներ
ու ճախճախաւ անմատոյց տեղեր կան:

Այլ շարունակութիւն:

ՔԱՐԱՅԻՆ ԿՐԹԱՅԻՆ ԳԼՈՒԹՆ ԿՐԹ ԳԵՆԵՐԱՅԻՆ

Ճարման վրայ մէկ աշխարհական թողաւոր
(կայր) մը կ'ընէ, որն որ Գուրայ կը կոչուի եւ
հիմնին կըլլայ մէջ Կուրայ մայրաքաղաքը կը
նստի: Բայց ասիկա զատ ուրիշ վերին իշխանու-
թիւն ունեցող անձ մ'ալ նոյն երկրին մէջ մեծ
ազդեցութիւն եւ ինքնակարգէն աւելի պատիւ
ունի, եւ աս է Տախթի Զարնոց զննաւոր
կամ կրօնի գլուխը: Երկրի երկրի վրայ բնա-
կող աստուծոյ մը պէս պատիւ կ'ընողն է: Ինչ
բանի որ գլխի սուրբ կը համարուի: ամենեւին
չիմոսնիր, այլ միայն երբեմն երբեմն իր հոգին
կը նորոգէ: Տախթի Գիւր կամ Գիւրայ ճար-
ման երկրորդ մեծ քաղաքը կը բնակի, որուն
բնակիչը 500,000էն աւելի է: Հոն զեղեցիկ պա-
լատ մ'ունի, ու 22,000 քաղաքի իրեն կը ծա-
ռայեն, միանգամայն քաղաքին 4000 մի հիւանդանոց
մէջ կ'ընաւան գործերը կը կատարեն: Գործ-
վորան ըլլորովին արդիւնատէ է Տախթին մե-
տնու, եւ իր բուն տնտես իրեն կ'ընաւան-
թիւն աստեան անուանող մահաւան պատիւ կ'ըն-
դունի: Ինքը զինքն երբեք ժողովրդեան չիցու-
յրներ, եւ իր սպասաւորներն ու տեղաբնիկան
մեծամեծներէն դատ ուրիշ մարդ իր պալատը
չիկրնար մտնել: Յիշել տարին անգամ մը մէկ
արտ մը կ'երթայ որուն յատկը ծախիք ունի,
ուսկից իր ոտաւները կրնան տեսնուիլ: Իսկ եւ
լին օր ասնելու համար իր ընդարձակ պալատին
պարտեղին մէջ պարտի կ'ուզէ, նախ նշան մը
կը արուի որ ամեն մարդ նկատ քաղաքի եւ եւ-
քը քաղաքուն կ'ընաին հիմադ անգամ կը պո-
տի, որովհետեւ ամենեւին ոտքով գետին տեղ
չէ որ կ'ուզէ: Տախթին ցեղն երբեք չիսպաւոր,
որովհետեւ իր ընտանիքը վերջ չունի: Եթէ տղայ
Զուննար, երկրի իրեն կը խրէ, պախթն տե-
ղէ մը տղայ մը կը գտնէ, հասարակարէն երեւելի
ընտանիքի մը մէջէն: Երբ պաշտօնայ ունի եւ
ինն անգամ ինչ կ'ըն կրնայ տեսնուիլ: Իր զգեստ-
ները պէտք են կոյս օրորովներէ շնորհ: Իր կե-
րտարուն ամեն անգամ նոր ամաններու մէջ գրու-
ելու է, որոնք կ'երակրն ընկնաւելն եւս կը
կտորուին: Այսպէս տալի Զախթին տալին որ
տիրող Տախթին հիւանդացու եւ երկու օրէն
այնչտի ծանրացու որ մահաւան մտ ըլլան յայտ-
նի կը տեսնուի: ան աստեան քաղաքը տաւար-

ներուն մէջ ժողովրդեան ծանուցին որ Տախթին
տաւարաց հետ խոսակցութեան մէջ է եւ կ'ուզէ
եթէ մեծ աստուածներուն գլխաւորին ձեռքով իր
հոգին նորոգել: անիկ ետքն արդիւնէն մասաւ-
ցուցան եւ ժողովրդեան ծանուցուցաւ որ կրնան
Տախթին պալատը մտնել ու զինքը տեսնել: Գա-
ղովրդին անմիջապէս գոհարարուիլ զննաւորին
պալատը վարել, որն որ փառաւոր անկողնի մը մէջ
պահած էր, ձեռքով պատմուածն մը հագած
եւ երեսը խախտելով շարժաւորով (Քիւ-լէ) մը
ծածկած: Քուրմերն իրեն խոսնի կը մասաւցա-
նէին ու բարձր ձայնով կ'աղագէսէին: Զախթին ինն
հիւանդ հոգին փչէր: քաղաքուն ան աստեան
մեռելուն լեւել վեր վերջուց որպէս զի ցուցնէ
լին մեռած է, բայց միանգամայն ծանոց որ
Տախթին հոգին աստուածոց քաղաքային է ու
քիւ-լէ-նոր ձեռքն պիտ'որ գառնայ: Ժողովրդեան
մէջ խոր լռութիւն մը տիրել: Տախթին կ'ու-
քը քաղաքաւոր մեռելուն մարմինը մեծ ծածկու-
ցով մը զօղել, ու անմիջապէս նորէն ծածկը
վերցուց, ու յանկործ հաղիւ պաղած մեռելին
տեղ տալինն նման սղ-եւ, աղբ անձ մ'երկու-
ցաւ, որն որ ոտք կ'աւ, անկողնին իջաւ եւ բա-
զնի մ'աղբուն երթալով՝ հոն կ'եղաւ ժողովրդին
օրհնից, ասոր վրայ ուրախութեան ու ցնեռ-
թեան աղաղակներ սկսան հնչել: Քուրմերը շատ
ճարտարութեամբ Տախթին արդին ու փառանքն
անոր մարմնին տակը պահած էին: Աս գործու-
ղութիւնն որ ամեն զննաւորին մահաւան աստեան
կը կ'ընէ, շատ գիւրաւ կ'ընայ կատարուիլ, որով-
հետեւ մեռելին պալատ անկողնը գործարար
գործած բարձր պատուանդանի մը վրայ է, որուն
տակէն կրնայ կ'ընաւոր մարդ մը մեռելին տեղ
փոխուիլ, եւ միանգամայն ժողովրդեան հաւատքն
անդրադարձն ըլլալով՝ ամենեւին ոչոքիսի գործի մը
վրայ միտքը տարաւոր չիդար: Քուրմերը մեռնող
զննաւորին մարմինը զիշերանց թղիէի մեջեան կը
տանին ու հոն կ'աղբեն, ու գործողութեան փառա-
նակ մեջեանին գոնելն զգուշութեամբ կը գործեն
եւ ալ որ յանգնի ներս մտնելու փորձ փորձել,
իրեն տեղանակաւորուա ոլլ ողջ կ'աղբեն: Նոր
Տախթին Զախթի ինն քաղաք քաղաքով իր պա-
լատն էր ու աղէկ մը գոյուած՝ 100 ձեռնակ
ձիերէ լծուած կառքի մը մէջ քաղաքին ամեն
կողմը պարտեղաւ: Ամեն մարդ կ'ուզէ տեսնու-
լան պէս երեսի վրայ կ'ընաւոր եւ իրեն իրեն
աստուծոյ աղօթք կ'ընէր: Կոյն օրն ամեն գործ-
ընողը էր, ամեն բանաւորներն աղա-
տեղան եւ ամեն պատաստանական ընտելութիւն-
ները գաղթեցան:

ՃԵՆՆԵՐՈՅ ԳԼՈՒԹՆ ԿԼՍ ԿԼՐՃԵՐՈՅ ԺԼՈՒ
ՀԱՍՏԵՆԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ:

Ճննայի տիկնոջ շատ հաճոյ բան է իրենց
խուցերուն տեղանին վրայ ընձանակով (սափ-
պակի) պաղաւտու կամ վայրենի ծառեր ունենալ,
զորովք յառաջ բերելու ճննայ պարտիկանները
մտնաւոր կ'ընան մ'ունին: Այսպիսի պաղաւտու
ծառեր հայրենիք շատ գիւրաւ է: Երբ որ
պաղայ ծառը ծաղկելու կը սկսի, ձեն պարտիկ-
անն անոր մէկ ձեւաւոր ձիւղին վարի կողմի
կ'ընել, մէկ մատնաւոր երկայնութեամբ կը հա-
նէ, նայն տեղը թիթիկ մը պլելով խորանի
աման կը ձեւաւորեն: ու մէջը հոլ լեցնելով ամեն
օր ջուր կու տայ, մինչեւ որ ան կ'ընեն կրծ
տեղն արմատ տայ: Այսպիսով նոյն ձիւղը գրա-

ծառ մը կ'ըլլայ: Երբ որ վրայի պաղաւտներն հա-
նելու կը սկսին, պարտիկանն արմատներուն տա-
կէն կը կտրէ եւ ընձանակի մը մէջ կը տնկէ:
Աս գործողութիւնը զրեթէ միշտ կը յաջողի:
Աւելի գետնային է պղտիկ վայրերն ծառ մը
հասցնելն, որովհետեւ պէտք է ասիկայ անա-
գան անկողնի ձեւաւոր խոխովով բնակներն նման-
ընել: Ճննային ասիկայ ալ նախ վերջ գրուած
կ'ընաւոր կ'ընել հոնիւր ու հոգով պատե-
լով կ'արմատային: Ետքն անոր ամեն ձեւաւոր
ձիւղը կը կտրէ, կտրուած տեղերը շիկացած
(կ'ուզէ պէս կ'արմացած) երկաթով կ'աղբեն, բոլոր
տեղերն իրար կը փոխեն եւ միայն ծաղիկ-
ները թող կու տայ: ասով ձիւղը կը սկսի թա-
միլ: Երբ որ նորէն հիւանդարէր, կը սկսի, անոր
կ'ընել քանի մը տեղէն կը ձգէ, որով նոյն
տեղերը կ'ուզեն: աս ձեւաւորներէն հիւանդ
գուրա վրայելուն պէս, գարձաւ կ'ընեն վրայ
քանի մը նոր ձեղքեր կը բանայ, որովհետեւ անոնց
մէջ մէջը կամ շաքար, անոնց մէջն ալ փառա-
ւոր (սափ) կը քսէ: Այսպէս հիւանդներն հոն
նոյն տեղերը միշտաներ եւ միջիններ կը ժողովն
եւ կ'ընել կը կրծեն, իսկ ամենապաղաւտ
տեղը կ'աղբի: Աս կ'ընալով ձիւղին պղտեղակ ձեւ
մը տալէն ետքն, արմատ տաւած տեղերն վարի
կողմին կը կտրէ, արմատներուն վրայի հոլը կը
հանէ եւ ընձանակի մը մէջ կը տնկէ, զորն որ
փառանակ հոլն պարտիկ խիճերով (սափ) կը լի-
ցնէ, եւ միայն ան աստեան ջուր կու տայ երբ որ
ծառը թառմելու սկսի: Կ'ընեն ինչ աս կ'ընալով
յառաջ բերուած ծառերը 100 միւնէ 200 տա-
րի կը զիմանան:

Ը Ր Ո Վ

Դանիւր կորստեղանայ ազանը:

Փորձառութեամբ վառելի կ'ըլլայ տաքացած:
Այլ հարցնա՞ն անոնց որոնք մտնելին ձեւ երկուք ըրած
Ստուկ զիշուա տալի վրայ,
Ի՞նչ տեղին զոր ու զորին ունենայ,
Իրենց պէս հարուած է Գիւրգիւն:
Իսկ աղաւթ հոս մարտիկ կ'ընալով կ'աղբի անոր պէս:
Կ'աղբիկայ գանձով մարդն, որն որ Երբոր տալիսին կը գնէ:
Աս բանն աղէկ արեւակ մըն է:
Երբեք կը տալան
Երկրորդ կ'ընալով մ'որ վրայի իր ինչքերն:
Երբեք իրեն չէր, ինչն արեւակին էր,
Հոն աստեղ տալի էր Դանիւր թաղի:
Իր սիրուն ալ միշտէլ յանձնաւոր վառ մէկ գործարարին
Գիւրգիւն ու ցարիկ անոր վրայի միշտ մտնողին:
Ինչն անհրաժեշտ ընելով իրեն:
Կ'ընալով երկուք գաղաւ, ուտել խմելուն,
Երբ աստեղն ալ չէր, կը մշտանէր:
Ան տեղը, ուր որ թաղած տալիս էր:
Այնպիսի Գիւրգիւն, գաղաւ տալ տալան:
Կ'ընալով Գիւրգիւն որ մը գրաւաւ պարտաւ:
Եւ անտեղն էր լալը ինչն մարտուն: Հենց ու որոնց:
Ինչ անտեղն լալը ինչն մարտուն պատառնայ:
Ի՞նչ լալն կայ, հարցոյ անտեղն, մը անտեղն,
Գանձա գործերն են:
Գուրգիւն, Դանիւր: Եւ քաղաք տալիս:
Կ'ընալով Գիւրգիւն:
Ի՞նչ կայ որ անտեղն հետեւ: Եւ տալիս աղէկ չէր ըլլալ
Թող տալով անտեղն խոջիկ մէջ գործեր:
Քան փոխելով:
Գիւրգիւն կ'աղաւտէ ամեն փոխ արեւ:
Ինչպէս, ամեն փոխ, միայն ասէր է:
Ստուկ կու գայ ինչպէս որ կ'ընալով:
Զիշուա ձեւը անոր: Կ'աղաւտէ ընէ:
Կ'ընալով գործերն, որոնցով ինչ կայ:
Եթէ աստեղն չէր, կը գաղաւ:
Ցեղը յար մը զիւ:
Գիւրգիւն կու գայ:
Լալանիկ:

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԴՐԱՄԱԹՈՒՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՅԻՆ

ՅԱՆՈՒԹԵՐ 1937 10 (22)		42 (24)	13 (25)	14 (26)	15 (27)	16 (28)	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Ընդհանուր	Գիւրգիւն	Գիւրգիւն	Գիւրգիւն	Գիւրգիւն	Գիւրգիւն	Գիւրգիւն	
Ընդհանուր 100 հոգեւոր. ֆի. արեւ. ֆիւր.	88%	88%	88%	88%	88%	88%	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 100 ընտանիքի ֆիւր.	106%	106%	106%	106%	106%	106%	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 300 ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	10,19	10,18	10,18	10,18	10,18	10,17	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 1 ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	78%	78%	78%	78%	78%	78%	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 100 մարդ. արեւ. ֆիւր.	123%	123%	123%	123%	123%	123%	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 300 ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	105%	105%	105%	105%	105%	105%	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 300 արեւ. ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	123%	123%	123%	123%	123%	123%	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 300 ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	106	106	106	106	106	106	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 1 արեւ. ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	263	263	263	263	263	263	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 1 ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	9%	9%	9%	9%	9%	9%	2 ամիս տեղաւ. քաղք
Գիւրգիւն 1 ֆիւր. արեւ. ֆիւր.	5%	5%	5%	5%	5%	5%	2 ամիս տեղաւ. քաղք